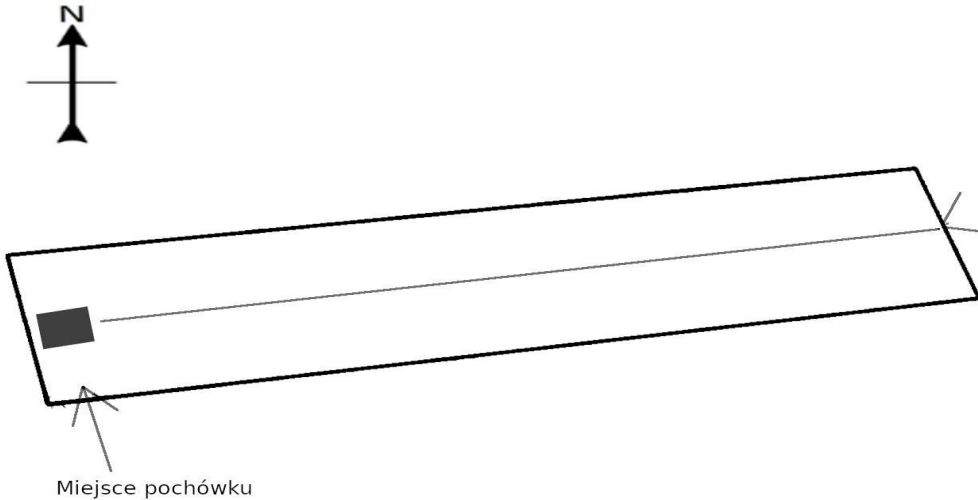

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: **NOWY TOMYŚL**

Nr ewidencyjny: **3015045_6**

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
MOGIŁA ZBIOROWA	GRÓB OFIAR HOLOCAUSTU	WYTOMYŚL
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria II wojna światowa	
		
Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / NOWOTOMYSKI / NOWY TOMYŚL	
ulica / lokalizacja opisowa	NOWY CMENTARZ PARAFIALNY, ul. Kościelna	
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Michała Archaniola w Wytomyślu / 301504_5.0018.195	
Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Miejsca pochówku usytuowane po południowej stronie kaplicy cmentarnej. GPS: 52°22'43.3"N 16°10'29.9"E / 52.378694, 16.174972	
Podstawowa informacja o pochowanych	GROBY 9 OFIAR NIEMIECKIEGO OBOZU PRACY W WĄSOWIE	
Datowanie	Pochówek w 1942 r., obecny nagrobek z 2025 r.	
Forma ochrony	GRÓB WOJENNY	
Wymiary (szer., głęb., wys.)	Obszar grobu: 400 cm x 393 cm. Tablica inskrypcyjna: 91 cm x 92 cm. Tabliczki z Gwiazdą Dawida: 30 cm x 26 cm.	
Material	Granit	

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		Miejsce pochówku wyznaczone granitowym krawężnikiem, wewnątrz wypełnione grysem. Centralną część grobu stanowi tablica inskrypcyjna. Po bokach umieszczono 4 tabliczki z Gwiazdą Dawida. INSKRYPCJA: פ"נ TU SPOCZYWAJĄ BŁOGOSŁAWIONEJ PAMIĘCI ŻYDZI OBYWATELE II RP ZAMORDOWANI W LATACH 1941 – 1942 W WĄSOWIE W NIEMIECKIM OBOZIE PRACY PRZYMUSOWEJ DLA ŻYDÓW Z POLSKI MOJSZE KIRSTAIN UR. 22.03.1922 – ZM. 14.01.1942 MOJSZE CHAIM KLEIN UR. 16.07.1892 – ZM. 14.01.1942 NUSEM NOMBERG UR. 05.05.1901 – ZM. 14.01.1942 MICHAEL PIASEK UR. 23.04.1923 – ZM. 14.01.1942 MAIER HENOCZ TONDOWSKI UR. 06.03.1913 – ZM. 14.01.1942 ORAZ CZTERY OSOBY BEZIMIENNE NIECH ICH DUSZE BĘDĄ WPLECIONE W ŁAŃCUCH ŻYCIA WIECZNEGO	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie		Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
Do 2025 r. miejsce pochówku nie posiadało żadnego oznaczenia. Z inicjatywy Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu Gmina Nowy Tomyśl podjęła się realizacji trwałego upamiętnienia. Zadanie sfinansowano z budżetu Wojewody Wielkopolskiego.		ŻIH, <i>Materiały IPN dot. zbrodni wojennych, ankieta Wąsowo</i>, sygn. 337/35/O-73; <i>Zeznania świadka Bolesława Liska z Wąsowa spisane w 2010 r.</i>, Archiwum WUW; Baza IPN – straty.pl; A. Ziolkowska, <i>Obozy pracy przymusowej dla Żydów w Wielkopolsce w latach okupacji hitlerowskiej (1941-1943)</i>. Poznań 2005. Porozumienie w sprawie utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. U. z 2025 r., poz. 4559).	W tym miejscu spoczywa 9 żydowskich ofiar obozu pracy w Wąsowie. Ciała pochowano w 4 jamach grobowych. W jednej spoczywa 5 osób, w kolejnej 2 osoby, i w kolejnych dwóch po jednej osobie. Są to: 1. Kirstain (Kirsztein) Mojsze, ur. 22.03.1922 r. w Dąbiu k. Koła, syn Jojne i Rifki zd. Mauche, zm. 14.01.1942 r. (powieszony); 2. Klain Mojsze Chaim, ur. 16.07.1892 r. w Łęczycy [woj. łódzkie], zm. 14.01.1942 r. (powieszony); 3. Nomberg (Nauberg) Nusem, ur. 5.05.1901 r. w Sieradzu [woj. łódzkie], syn Meiera, z zawodu robotnik, zm. 14.01.1942 r. (powieszony); 4. Piasek Michael, ur. 23.04.1923 r. w Uniejowie [woj. łódzkie], syn Chaskiela i Saury Chaia, z zawodu robotnik, zm. 14.01.1942 r. (powieszony); 5. Tondowski Maier, ur. 6.03.1913 r. w Uniejowie [woj. łódzkie], syn Fuela i Chany, zm. 14.01.1942 r. (powieszony). Pozostałe 4 osoby nie są znane z imienia i nazwiska
		Załączniki	
		Zdjęcia w formie cyfrowej z 4.12.2025 r.	
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		Bartosz Biegała, 27.02.2025 r. /Aktualizacja 05.12.2025 r. BB /	